

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
za inozemstvo
mesečno 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
Istoletni, peti-vestni
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
a. Pri večjem g.
naročilu popust
izide ob 4 zjutraj
razen pondeljka in
črnebo po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, neizbrani
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekozi
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Za mir

Desetletnico podpisa versajske mirovne pogodbe bomo slavili te dni, združeni v eni narodni državi, ki je tudi nam Slovincem prinesla svobodo, da moremo s svojimi jugoslovanskimi brati v miru pomagati v delu za napredek naše skupne domovine.

Načelo samoopredelitve narodov, ki daje versajski mirovni pogodbi moralno upravičenost vseh materialnih posledic, je bilo že davno pred tem cilj, h kateremu so stremeli in katerega so hoteli doseči veliki duhovi. Uveljaviti nacionalistični princip pri opredeljevanju držav je bilo geslo že francoske revolucije in pod tem geslom je zmagoval Napoleon, ki je vsepovsodi, kjer so revolucionarne armade osvobodile narode, ustanavljal narodnostno homogene države. Takrat je bila ustanovljena Ilirija, takrat je zopet vstala združena Poljska. Žal, je to veliko delo Napoleon bilo kratkega veka. In še tisto malo svobodčin, ki so po polomu ostale narodom, je bilo odvzetih, ko je dunajski kongres vzpostavil in utrdil načelo neomejene moči posameznih dinastij nad državami, ki so bile sestavljene brez ozira na narodnostne prilike.

Malenkostne so bile pridobitve posameznih narodov, ki so jih izvajali v dolgotrajni borbi za obstanek. Bile so to koncesije, ki so jih močnejši dajali, da so pri tem svojo politično moč še bolj utrjevali.

Bili so slučaj, da se je v tem ali onem delu sveta ustanovila nova, na narodnostnem načelu organizirana država. Vendar pa bi večina narodov še dolgo morala prenašati tuji jaram, če bi v svetovni vojni ne zmagała ideja samoodločitve narodov, kateri je francoski narod vedno ostal zvest.

Francija kot nositeljica evropske kulture je zmagała nad absolutističnimi težnjami brutalne sile. Kot taka je ona tudi vtisnila mirovni pogodbi oni značaj, ji dala ono osnovo, na kateri počiva sedanja razpodelitev. Ni sicer narodnostni princip organiziranja držav izveden v polni meri. Še bi se moralo marsikaj in marsikje popravljati, vendar pa je versajska mirovna pogodba vsaj v glavnih obrisih izraz takega hotenja. Ona je mejnik v razvoju človeštva.

Propast dvojne monarhije, ki je bila najbolj tipičen predstavnik po dinastičnih interesih organizirane države, je s čisto političnega vidika največji zgodovinski dogodek od zloma zapadnega carstva l. 1476. in največji socialni dogodek po francoski revoluciji. Kljub dobri notranji organizaciji in upravi ter veliki vojaški sili je propadlo habsburško carstvo, ker ni bilo idejne moči, ki bi družila državljane številnih narodov. Na njenih razvalinah so nastale na narodnostnem načelu organizirane države. Sličen je slučaj z osmanskim carstvom, kjer je sultan neomejeno vladal nad Turki, Albanci, Bolgari in drugimi narodi. Tudi to na sili dinastije počivajočo državo je izbrisala versajska mirovna pogodba in dala narodom svobodo. Upajmo, da se bo narodnostni princip tudi v bodoče še bolj dosledno izvajal in da pride do korektur tudi tam, kjer pred desetimi leti ni bilo mogoče tega izpeljati.

V Društvu narodov, ki je največje delo versajskih pogajanj, imajo vsi osvobodjeni narodi najboljšo garancijo, da se bodo mogli v miru razvijati. Ustanovljeno v prvi vrsti zato, da čuva dragocene pridobitve svetovne vojne. Društvo narodov že deset let vrši svojo nalogo. Ob desetletnici je Društvo narodov silnejše, njegov ugled večji in vpliv merodajnejši, nego je bil doslej. Kljub sovražni propagandi in številnim akcijam, ki se proti tej ženevski organizaciji podvzemajo, da bi se s tem rušili temelji, da bi se versajska pogodba spremenila, Društvo narodov vedno pridobiva na svoji važnosti. Ne smemo vsled tega ali onega vprašanja, ki bi ga hoteli imeti drugače rešenega, nego se je to storilo pod okriljem ženevske mednarodne organizacije, pozabiti, da je Društvo narodov v delu za mir, v vzdrževanju sedanjih razmer, naš najboljši pomočnik, naš najbolj siguran zaveznik.

Vesti iz Hrvatske

Zagreb, 6. maja. (Tel. Slov.) Kakor je Vaš dopisnik zvedel, bo kljub zatrtjuvanju iz okolice velikega župana Zoričiča, zapustil velikožupanjsko mesto in bo postal predsednik upravnega sodišča v Zagrebu. Na njegovo mesto bi imel biti imenovan šef zagrebske policije dr. Janko Bedeković. Na njegovo mesto pa bi imel priti Guštin.

Split, 6. maja. (Tel. Slov.) Sem je prispel romunski minister za socialno politiko Georg Karamfil. V Dalmaciji se bo dalj časa mudil.

Kraljeva dvojica se vrnila v Belgrad

Belgrad, 6. maja. (Tel. »Slov.«) Popoldne se je Nj. V. kralj iz Belja vrnil v Belgrad z avtomobilom. Spremljal ga je maršal Aca Damijanovič. Istočasno kot kralj se je z Belja odpeljala Nj. V. kraljica Marija s prestolonaslednikom Petrom in princem Tomislavom z dvornim vlakom. Dvorni vlak je pripeljal na postajo Beli Manastir in vozil preko Vinkovcev. Točno ob 4 je prispel na belgrajsko po-

stajo. Na kolodvoru sta Nj. V. kraljico sprejela dvorni maršal Aca Damijanovič in minister dvora Bora Jevtič. Nj. V. kraljica se je s princema v avtomobilu takoj podala v dvor. Popoldne sta Nj. V. kraljico obiskala princ Pavle in kneginja Olga. Nj. V. kralj se je popoldne udeležil konjske dirke belgrajskega kola jahačev.

Vesti o konkordatskih pogajanjih prezgodnje

Belgrad, 6. maja. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na našo vest o skorajšnjem sklepanju konkordata z Vatikanom smo dobili na merodajnem mestu to-le pojasnilo. Vse vesti o sklepanju konkordata so še prezgodnje. Res pa je, da so želje cerkvenih krogov, da bi čimprej prišlo do pogajanj in da bi se to vprašanje čimprej uredilo. Res je tudi, da se je s strani vlade

uvidela potreba, urediti odnose s Cerkvijo, ker se mnogo vprašanj med Cerkvijo in državo ne da rešiti, preden se ne sklene konkordat. Konkretnih ukrepov se dosedaj še ni podvzelo nobenih. Pač pa mora priti ta teden do bližjih stikov in morebitnih razgovorov med nuncijaturu na eni strani in pravosodnim ter zunanjim ministrom na drugi strani.

Pred zaključkom pogajanj z Romunijo

Prpriave za sestanek male antante -- Politika male antante ostane neizpremenjena

Belgrad, 6. maja. (Tel. »Slov.«) Te dni se bodo v poslopu zunanega ministrstva nadaljevala pogajanja med našo in romunsko delegacijo. Razgovori bodo v teku tedna gotovi. Podpis pogodbe se bo izvršil v Belgradu v dneh sestanka zunanjih ministrov Male antante. V našem zunanjem ministrtvu pripravljajo po naročilu zastopnika ministra Kumanudija ves materijal za ta sestanek.

Letošnji sestanek bo posebno zanimiv, ker

je vladni kurz v Romuniji spremenjen in ker so tudi pri nas nastale nove razmere. Nadalje pa tudi zato, ker se bosta na tem sestanku prvič sestala romunski zunanji minister in zastopnik našega zunanjega ministra. Vendar ni nobenega dvoma, da bo šla Mala antanta dosledno po isti poti, kot doslej. Po sestanku Male antante v Belgradu bodo zunanji ministri priredili izlet v Sarajevo in Dalmacijo.

Vprašanje reorganizacije ministrstev

Belgrad, 6. maja. (Tel. »Slov.«) Jutri se pričakuje povratek ministrov, ki so se za časa pravoslavnih velikonočnih praznikov nahajali izven Belgrada. Takoj po njihovi vrnitvi se bo pričelo z delom na reorganizaciji posameznih ministrstev v smislu zakona o osrednji upravi. V sredo je sklicana seja vseh načelnikov posameznih ministrstev, na kateri se bodo določile podrobnosti preosnove. V vseh ministrstvih se bodo ukinili pokrajinski oddelki ter se pridružili splošnim. V zvezi s to reorganizacijo se morajo urediti tudi mnoga osebna vprašanja, ker se število načelnikov v vseh ministrstvih zmanjša. Posebno še, ker se bodo ukinili poleg pokrajinskih oddelkov tudi še nekateri drugi in se bodo organizirali na popolnoma novi podlagi.

Belgrajske vesti

Belgrad, 6. maja.

Belgrad, 6. maja. (Tel. »Slov.«) Načelnik katoliškega oddelka za vere v pravosodnem ministrtvu se je odpeljal v Djakovo in nesel škofu Aksamoviču visoko kraljevo odlikovanje red. sv. Save z lentjo.

Belgrad je danes praznoval Jurjev dan z veliko veselico na Topčideru. Tja je pohitel skoro ves Belgrad. Mesto je bilo ko izumrlo. Današnji dan je bil prvi lepi spomladanski dan.

Velik ukaz o premeščanju sodnikov v Bosni in Hercegovini je pripravljen v pravosodnem ministrtvu.

Zakon o pravoslavni cerkvi je gotov in bo te dni uzakonjen.

Popoldne so se vršile tele nogometne tekme: Jugoslavija-BSK 2:0, Jugoslavija-Prostojev (Praga) 1:0, BSK-Sofijska Slavija 3:2.

Slovinci v Argentini

V Buenos Airesu je pričel dne 6. aprila izhajati »Slovenski tednik« — »El Semanario Esloveno« — (Yugooslovo), kakor se glasi njegov predpisani španski podnaslov.

List je rodila potreba, kakor se po pravici poudarja v prvi številki lista, ker vse vesti in vsi članki lista dokazujejo, da ima »Slovenski tednik« samo en namen, biti ves v službi slovenskih izseljencev v Argentini ter skupni slovenski domovini. To jasno odseva iz njegovega programa, kjer se med drugim pravi: »Vs. Slovenci so nam bratje, zato je naš list posvečen vsem pametnim in treznim rojakom, ne oziraje se na njih politično ali strankarsko prepričanje.«

V drugi številki v uvodniku »Domovina plaka« pa opominja »Slovenski tednik« zlasti primorske izseljence na njih dolžnost do rojstne hiše. Marsikje so se morali doma zadolžiti, da je mogel sin v Argentino, in sedaj treba, da ostanjejo izseljenci moške in drže dano besedo. Doma ne smejo biti nad njimi razočarani in domačim je treba pomagati!

Ze iz tega apela se vidi, da »Slovenski tednik« ne išče čnee hvale, temveč da hoče biti res pravi vodnik naroda in da zato pove tudi resnico, pa čeprav bi bile neprijetne. V drugi številki žigosa zato one lahkomisljence, ki ves zaslužek takoj zapijejo in opozarja jih, da ne zapravijo dobrega slovesa slovenskemu imenu, ki so ga ustvarili s solidnim delom naši prvi izseljenci.

Pohvalno je tudi omeniti, da »Slovenski tednik« ni zapadel v napako, kateri tako radi

podlegajo naši ameriški listi, ki naravnost iščejo vesti, neugodne za našo domovino. Ne z žolčem do stare domovine, temveč iz ljubezni do nje piše »Slov. tednik« in zato vzbuja tudi ljubezen do domovine in zato tudi plemeniti naše izseljence.

Zato tudi ni čuda, če je nastopil proti onim socialistom, ki pojmujejo mednarodnost tako, da poveličujejo tuje in zaničujejo lastni rod. Takšni mednarodni socialisti so na primer oni člani Slovenskega izobraževalnega društva v S. Paulo, ki niso pustili peti pesmi »Slovenec sem«, pač pa »internacional«. Kaj pravijo k temu naši tukajšnji socialisti? Ali res ne bodo nastopili proti tako krivičnemu pojmovanju mednarodnosti.

»Slovenski tednik« je tudi že doživel svoj prvi uspeh in o njem je napisal največji argentinski dnevnik »La Pansa«, ki izhaja v 400.000 izvodov, laskavo notico, v kateri pohvalno imenuje Slovence, ki jih je danes v Argentini že 20.000.

Odkrito veseli smo bili »Slovenskega tednika«, ker smo se prepričali, da je list na pravi poti, v resnici prežet ljubezni do našega naroda in zavedajoč se težke odgovornosti, ki jo ima zlasti vsak list v tujini.

Vso podporo domačih zasluži »Slovenski tednik« in kdor hoče spoznati življenje naših izseljencev v daljnji Argentini, naj se naroči na list. (Buenos Aires, Calle Pasteur 52, je njegov naslov. Za Jugoslavijo velja na leto 10 argentinskih pezet.)

Vzhodna politika Moskve

Moskva, začetkom maja (Am.)

Sovjetska vlada je pred kratkim izročila po Karahanu, perzijskemu poslaniku v Moskvi, noto, v kateri se ostro izreka proti perzijskim intervencijskim nameram v Afganistanu. Enako noto je izročil perzijski vladni tudi sovjetski poslanik v Teheranu, Sovjetska vlada je teheranski vladni celo namignila, da bo v slučaju intervencije Perzije ali njenega prodiranja v heratsko ozemlje odkrito podpirala Amana Ulaha. Pod takimi okoliščinami bi bil konflikt z Anglijo skoraj neizogiben.

Vse pa kaže, da sovjetska vlada s to možnostjo že računa. Pod pretezo, da plenijo afganske tolpe na sovjetskem ozemlju, se vrši koncentracija sovjetskih čet v srednjeazijskem vojaškem okrogu. Po vestih iz Džušambe, glavnega mesta avtonomne tadžiške sovjetske države so ti vpadi celo organizirani. V zvezi z vsem tem je sklenila sovjetska vlada na prigovarjanje vojnega komisariata, da se prične z gradnjo 450 km dolge železnice iz Tahardžuj v Novi Urgenč že prihodnje leto in ne šele leta 1930-31, kakor je bilo prvotno določeno. To dokazuje, da sovjetska vlada resno računa s konfliktom z Anglijo, kar potrjuje tudi pospešena gradnja drugih železnic v srednji Aziji. Obenem pa so sovjeti vpeljali tudi ekspresno avtovezo skozi Karakumsko puščavo h afganski meji.

V Moskvi računajo tudi z daljšim interregnumom Karahana, ker se tudi na Kitajskem pripravljajo odločilni dogodki. O podrobnostih ni po vsej verjetnosti informiran niti Litvinov. Zveza s Kitajsko, predvsem z generalom Fengom se ne vrši poton zunanje komisariata, temveč poton zunanje političnih organov G. P. U. in poton političnega oddelka revolucionarnega vojnega sveta, Menšinski in Bubnov, voditelja teh ustanov poročata direktno Stalinu. K večini pogajanjem in posvetovanj je povabljen tudi Karahan, ker pozna kot bivši poslanik v Pekingi zelo dobro kitajske razmere in more razvoj dogodkov presojati iz lastnih izkušenj. Zunanji urad so torej odločilne osebnosti obšle in tajnosti sovjetske kitajske politike so znane le zelo ozkemu krogu.

V Moskvi zelo mnogo upajo od razkola v Kuomintang, kjer je na skupina za sovjetsko unijo, druga pa proti. Iz previdnosti sovjeti ne imenujejo nobenih kitajskih politikov, ki so njihov kurz ter puste, da ti svojo pravo barvo prikrivajo, dokler smatrajo to za potrebno. Če jim kaže, smejo nastopati tudi kot nasprotniki sovjetov in sovjetska pomoč jim ostane vseeno zasigurana. Po dragih eksperimentih v prejšnjih letih, so postali sovjeti previdnejši in skromnejši ter bi bili danes zadovoljni, če zavlada na Kitajskem vsaj količak sovjetom prijazna vlada.

V Arabiji, Siriji in Transjordaniji razvija Moskva prav tako nad vse živahno propagando. Središče vse te sovjetske propagande je v Džidi ob Rdečem morju, ker se tu zbirajo muslimanski romarji v Mekko iz vseh strani. Sovjete zastopa v tem mestu Tjurakulov, ki je eden najboljših poznavavcev Bljznjega vzhoda in ki ima štab izbornih sodelovavcev, po večini absolutno moskovske orientalske akademije. Poleg direktne propagande med romarji skušajo sovjeti tudi s prirejanjem plavajočih sovjetskih razstav na ladjah sovjetske trgovske mornarice pridobiti prebivalstvo za sovjetsko unijo in komunizem.

Z vso paro pričinja zopet Moskva s svojo protiangliško propagando v Aziji, in kakor kažejo dogodki v Bombay, ni ta propaganda čisto brez uspehov.

Šmit prepeljan

v zagrebske zapore

Zagreb, 6. maja. (Tel. Slov.) Šmit, ki je bil obtožen radi dogodkov 1. dec. 1928 in proti kateremu se je vršila razprava pred državnim sodiščem v Belgradu, je bil prepeljan v zapore sodnega stola v Zagrebu. Državno pravdnistvo ga bo tožilo radi deliktov, radi katerih je prišel pred državno sodišče, ki se je izreklo za nekompetentno za ta slučaj.

Kit v Jadranskem morju?

Split, 6. maja. (Tel. Slov.) Ribiči na otoku Visu so danes nenadoma opazili velikega, kakih 40 metrov dolgega kita. Dosedaj se ni v Jadranskem morju še nikoli opazila riba te vrste. Misli se, da je prišla iz Atlantskega oceana.

Kmetijska družba

SEJA GLAVN. ODBORA KMETIJSKE DRUŽBE
DNE 4. MAJA 1929.

Med raznimi tekočimi zadevami Kmetij. družbe je bila na dnevnem redu tudi določitev obnove zboru za poslovno leto 1928 in pa sprejem novih članov Kmetijske družbe.

Občni zbor za leto 1927 se je vršil v letu 1928 šele 28. decembra. Vsled tega je občni zbor soglasno na predlog delegata Zupaniča iz Maribora in predsednika Kmetijske družbe sklenil, da se letos vrši občni zbor že v maju, ali najkasneje v prvi polovici junija. Z ozirom na ta sklep obnove zboru je skupina članov glavnega odbora predlagala, naj se občni zbor vrši 11. julija, ker se poprej ne more vršiti. Sklicanje obnove zboru določi namreč glavni odbor in ta se je sestal šele 4. maja, dasi bi predsedstvo po sklepu obnove zboru moralo sklicati sejo glavnega odbora že v začetku aprila. Po krivdi predsedstva se torej občni zbor ne more vršiti v maju ali juniju in je bil zato predlagan začetek julija ker je ta čas tudi najprimernejši radi tega, ker je takrat kosnja že končana, glavna žetev pa se še ne začne. Druga skupina članov glavnega odbora pa je ta predlog, ki je temeljil na sklepu obnove zboru, kratkoma odklonila in sklenila, da se občni zbor vrši šele prve dni septembra. Na ugovor, da je treba sklepe obnove zboru izvršiti, je večina odgovorila, da jih sklep obnove zboru ne veže.

Pri naslednji točki dnevnega reda: Sprejem novih udov in potrditev podružnic, je prišlo med posameznimi člani glavnega odbora do ostrega spopada, ker je večina članov zastopala glede sprejema novih priglasi članov posebno stališče, ki ni v skladu z dosedanjim prakso in ki tudi ni v interesu Kmetijske družbe. Skupina članov glavnega odbora je stavila predlog: Kakor prejšnja leta, naj tudi letos glavni odbor sprejme vse prijavljene člane en bloc to je tiste, ki so se prvič priglasi v prejšnjih letih od glavnega odbora, pa se smatrajo tak kot udje Kmetijske družbe, četudi prejšnje leto niso plačali članarine. Odklonijo pa naj se tisti, ki po § 4. družbenih pravil niso kvalificirani za ude Kmetijske družbe in pa tisti, katerim bi se dokazalo, da se niso prostovoljno vpisali v Kmetijsko družbo.

To stališče so predlagatelji utemeljevali takole: Predsednik Kmetijske družbe sam je na lanskem obnem zboru pozval slovenske kmete, naj vstopajo v čim večjem številu v Kmetijsko družbo. Vsak kmet mora biti član Kmetijske družbe in v vsako kmečko hišo spada tudi strokovni list »Kmetovalec«. Zal je precejšen del kmetov v prejšnjih časih nezaupljivo gledal na Kmetijsko družbo, ker so se posamezne podružnice, oziroma njihovi funkcionarji v lastnosti načelnikov kmetijskih podružnic preveč eksponirali za bivšo Samostojno kmečko stranko. Po nekod so smatrali kmetije podružnice kot nekako strankarsko organizacijo, ker se je iz kmetijske podružnice vodil strankarski boj proti drugim strankam. To ni bilo zdravo za Kmetijsko družbo in tudi ni koristilo slovenskemu kmetu V Kmetijski družbi ne sme biti ne večine, ne manjšine, odločati morajo edinole stanovski in strokovni momenti. Vsako strankarsko oblike mora izginiti iz Kmetijske družbe! Ta namen in ta pomen edinole ima okrožnica Kmetijske zveze od 25. februarja.

Pravila, ki so sedaj v veljavi, določajo, da sprejema ude glavni odbor, to se pravi, večini glavnega odbora je vedno na prosto dano, ali koga sprejme ali odkloni. To stališče pa ni pravilno, ker je Kmetijska družba namenjena slovenskemu kmetu in mora vsak kmet imeti v pravih zagotovilih pravico, da lahko postane ud Kmetijske družbe, kadar hoče, ne pa, da je odvisen od dobre volje glavnega odbora. Ker je skupina, ki danes odločuje v Kmetijski družbi, proti taki spremembi pravil, ker zagovarja ta skupina avtonomijo družbe v tem smislu, da sprejme glavni odbor kogar hoče, se je citirana okrožnica Kmetijske zveze obrnila proti sedanjemu vodstvu, ki je nasprotno spremembi pravil v tem smislu.

Nobenemu slovenskemu kmetu se ne sme zabraniti vstop v Kmetijsko družbo, pa naj se prijavljam po lastni inicijativi, ali pa na nasvet kogarkoli. Tisti, ki so pogovorili na podlagi citirane okrožnice kmetijske posestnike, da so pristopili h Kmetijski družbi, so izvršili veliko kulturno delo že s tem, da so spravili v kmečke hiše »Kmetovalec«, ker vemo, da manjka mnogim kmetom ravno strokovnega pouka, katerega v obilni meri nudi »Kmetovalec«.

Predsednik je poročal da je iz nekaterih občin prijavljenih kar po 100 članov, da so za nekatere plačane članarine dvakrat, da so nekateri priglasi brez vednosti, da so jih priglasi župni uradi, občine itd., da se je torej organiziralo priglaševanje članov, ki je imelo namen vreči sedanje vodstvo, ne pa koristiti Kmetijski družbi. Zato je večina sklenila, da v večjem številu prijavljenih članov ne sprejme. Predsednikovo poročilo pa je v tem oziru brez prave podlage. V občini, ki šteje več tisoč duš in sicer samo kmečkih ljudi, je 100 članov, ki hočejo postati udje Kmetijske družbe, naravnost malenkost in strogo vzeto, malo častno za stanovsko zavednost kmeta. Tistih, za katere je bila članarina plačana dvakrat, je bore malo in tudi ni to nikak razlog, da bi se dotičnih ne sprejelo v Kmetijsko družbo. Tudi takih, katere je kdo vpisal v Kmetijsko družbo brez vednosti ali privoljenja, je mogoče le par slučajev. Župni uradi gotovo niso priglasi članov, kvečjemu kak župnik kot član ali načelnik kmetijske podružnice. Večina članov so priglasi kmetijske podružnice in če načelnik kmetijske podružnice javi centrali, da je nabral 50 ali pa 100 novih članov, zasluži javno pohvalo, ne pa očitke, da je zapeljivec itd., kakor se je očitalo od nekaterih članov glavnega odbora.

Če glavni odbor sprejem takih članov odkloni, sam najbolj dokazuje, da je bila okrožnica od 25. februarja nujno potrebna in da je bil že davno čas, da tako postopanje pri Kmetijski družbi preneha. Če pa je med priglasiimi par takih, ki ne spadajo v Kmetijsko družbo, potem naj se ti člani ne sprejmejo. Krivica pa bi bila odkloniti kratkoma sprejem vseh članov.

Kljub tem argumentom je večina članov glavnega odbora odklonila predlog za sprejem novih članov, kakor je zgoraj omenjeno in so predlagatelji uvideli v tem sklepu večine kršitev pravil dosedanje prakse in pravice slovenskega kmeta ter so v znak protesta zapustili sejo glavnega odbora.

Pač pa je glavni odbor sprejel na novo priglase člane iz Prekmurja, kjer so se tudi v zadnjem času vpisali v večjem številu in pa člane iz Laškega

Izvedba konkordata z Italijo

Rim, 5. maja. (Izv.) Izmed treh zakonskih načrtov za izvedbo konkordata, ki zadevajo poroko, cerkvene ustanove in nekatoliške veroizpovedi, je tretji vzbudil kar najbolj živahne komentarje. Zakon daje namreč v bistvu iste pravice »v državi dopuščenim«
vet-skim kultom kakor državnemu, ki je katoliški; tako je civilno priznana tudi cerkvena poroka nekatoliških izpovedanj, tudi nekatoliške cerkvene ustanove lahko pridobijo pravico juridične osebe; nekatoliški otroci se oprostiti katoliškega verouka na prošnjo staršev, ohranjena je svoboda verskega razpravljanja, v državni službi se ne dela razlika med pripadniki ene ali druge veroizpovedi. Protestantski vikar in veliki rabin v Rimu sta izjavila časnikiarjem, da sta z novimi odredbami povsem zadovoljna. Poudarja se tudi okolnost, da zakon ne govori več o »toleriranih«
veroizpovedih, temveč o »v državi dopuščenih«
veroizpovedih, različnih od katoliške. Katoliška cerkev je tako priporila popolno versko svobodo ne samo sebi, temveč tudi svojim nasprotnikom. Katoliška cerkev očitno ni šla za tem, da bi se zatekla za državno obzidje, hotela je le svobodo, sveta si svoje moči.

Določbe glede nastavljanja škofov in župnikov so že znane po objavi konkordata samega. Pravosodni minister sporoči rezervatno svoje politične pomislike proti imenovanju škofov; pravica ugovora proti imenovanju župnikov gre državnemu pravdniku pri prizivnem sodišču.

Cerkvenim ustanovam — šolam, bolnišnicam itd. ter »bogosluznim bitjem«
— škofijam, župnijam, javnim cerkvam itd. — podeli vlada pravico juridične osebe s privoljenjem državnega sveta; sem spada predvsem pravi-

vica pridobivanja in posedovanja. Država porvne cerkvi božje hiše zaprtih samostanov.

Dokaj stroge so določbe glede državnega nadziranja cerkvenega premoženja. Verske ustanove in bogosluzna bitja ne morejo ne kupiti, ne prodati, ne sprejeti v dar, ne pododovati nepremičnin brez vladnega dovoljenja. Kadar gre za vrednosti nad 300.000 lir, je potrebno privoljenje državnega sveta.

Država si je pridržala pravico nadziranja civilno priznanih cerkvenih zavodov, v katerih se vzgajajo ali oskrbujejo laiki, z določbo, da ti zavodi spadajo pod civilni zakon.

Avstro-ogrski verski fond se spoji s fondom italijanskih nezasedenih nadarbin; iz novega fonda, ki ga bo upravljal pravosodni minister, se bodo podpirali »posebno zaslužni in potrebni«
duhovniki. Duhovniki na Primorskem in južnem Tirolskem, ki se nanovo nastavijo, se zenačijo glede kongrua z italijanskimi. Pri vsakem prizivnem sodišču se ustanovi urad, ki bo vršil državne funkcije v zadevi bogočastia.

Radi novih določb glede sklepanja zakona ni ločitev cerkve od države veliko utrpela. Zakon sicer priznava tudi cerkveno poroko, toda pod izrecnim pogojem, da se poroka vpiše v matice civilnega stanja na županstvu. Prav tako se morajo vršiti oklici tudi na občini, župan ima pravico ugovora proti poroki, ob poroki mora župnik razložiti ženinu in nevesti civilnopravne dolžnosti zakonskih in v teku petih dni poslati županu drugi original poročne zapisa. Obravnave glede osebne ločitve spadajo v področje civilnih sodišč in zadevne določbe se ne izpremenijo. Veliko koncesijo cerkvi pa predstavlja določba, da je v izrekanju razsodb o ničnosti zakona ali dispenze kompetentno edino cerkveno sodišče.

Poraz levičarjev na Francoskem

Velike izgube socialistov — Zmaga desnice v Parizu

Pariz, 6. maja. (Tel. Slov.) Pri včerajšnjih občinskih volitvah v Franciji je prišlo do odločitve samo v eni tretjini občin, dočim so v dveh tretjinah občin potrebne ožje volitve, ki bodo prihodnjemu nedeljo. Levica je dosegla uspehe v Brestu, Limoge-u, Reimsu, Eppernayu in Poitiersu. Mnogo upanja imajo levičarji za ožje volitve v Rouenu, Bordeauxu in Lille-u. Socialisti so mnogo izgubili na korist drugim strankam, Brest so izgubili na korist radikalom. Tudi ožje volitve

v Bordeauxu in Marseillu najbrže socialistom ne bodo prinesle uspehov. Zgubili so tudi upravo občine v Creuzotu. Dosedanji socialistični župan v Strassbourgu Peirot pride tudi v ožje volitve. V Parizu samem je od 80 mandatov odločenih 44 mandatov. Od teh dobi desnica in nacionalna unija 34 mandatov, radikali 2, republikanski socialisti 2, socialisti 2 in komunisti 5. Komunisti so samo v pariški okolici dosegli razmeroma precejšnje uspehe.

Atentat na Callesa

New York, 6. maja. (Tel. »Slov.«) Iz Nogalesa se poroča, da je bivši mehiški predsednik Calles z letalom došel v glavno mesto Sonore Hermovilo. Pri sprejemu je bil nanj poskušen atentat. Sprejema se je udeležil tudi sin prejšnjega guvernerja, ki je prišel Callesu nasproti s sproženo roko. Ko mu je Calles hotel seči v roko, pa je sin guvernerja potegnil iz rokava nož in sunil proti

Callesu. Nekemu častniku se je posrečilo, zadržati sunek in aretirati atentatorja, katerega so izročili policiji. Calles je izjavil, da se mora sprejem vršiti dalje. Calles namerava ta teden vrniti se v Mexico City, kjer bo prevzel portfelj vojnega ministra. Kakor se poroča iz Mexico City, vlada povsod v Mehiki mir. Banke in trgovine so zopet otvorile svoje obrate.

Italija in Turčija

Kaj sta sklenila Mussolini in Ruždi bej

London, 6. maja. (Tel. »Slov.«) »Daily Telegraph«
poroča, da je Mussolini v razgovorih s turškim zunanjim ministrom Tefvik Ruždi bejem dosegel velike predprave za italijanske državljane v Turčiji. Tako n. pr. pravico, da smejo ustanavljati v Turčiji fašistične organizacije, da je dosegel velike svoboščine za italijanske šole in za razna italijanska podjetja.

Carigrad, 6. maja. (Tel. Slov.) Turški zun. minister Tefvik Ruždi bej se je včeraj vrnil v

Carigrad. Ne veruje se vestem, da je v Rimu sklenili važne dogovore. Italijanski vpljudnosti obisk ni dovedel do nobene obveznosti Turčije nasproti Italiji, niti do priznanja albanske monarhije. Tudi o gospodarskih predpravicah Italije v Turčiji ne more biti govora. V kratkem se pričakuje zaključek turško-grških pogajanj, toda neodvisno od italijanskih posredovalnih poskusov. Tudi nemško turška pogodba je pripravljena za podpis.

Dr. Kramarova odkritja

Praga, 6. maja. (Tel. »Slov.«) V konfliktu med dr. Benešem in dr. Kramarjem izjavljajo danes »Narodny Listi«, da je ne samo dr. Kramar, temveč tudi Masaryk ob prevratu računal z ustanovitvijo češke monarhije s kakim ruskim velikim knezom ali angleškim princem na čelu in da sta ta načrt opustila šele

po ruski revoluciji. List vzdržuje trditev dr. Kramarja, da je bila izvolitev Masaryka za predsednika odvisna od njega. Dr. Kramar so splošno smatrali za bodočega državnega poglavarja, toda on je potem vprašanje predsedstva rešil tako, kakršno je danes.

Proti češko-nemški koaliciji

Praga, 6. maja. (Tel. »Slov.«) Voditelj sudetskih Nemcev Kasta napoveduje, da bo hitro razpadla češkoslovaško-nemška koalicija. Metode, ki obstajajo sedaj v češkoslovaško-nemški koaliciji, se morajo temeljito spremeniti, ker dosedanje metode niso dale zadovoljujočega rezultata. Kasta pripada nemški delavski in gospodarski opoziciji.

okraja. V Laškem okraju je srezki poglavar izdal na tamkajšnje kmete poziv, naj se vpišejo v Kmetijsko družbo, ker bodo kot člani kmetijskih podružnic imeli razne ugodnosti: skupni kmetijski stroji, skupna nabava cepiva itd., torej vsekakor hvalvreden poziv srezkega poglavarja.

V večjem številu priglasi člani iz Prekmurja so se sprejeli en bloc, člani iz laškega okraja so se tudi sprejeli en bloc, člani iz bivše Kranjske pa se niso sprejeli. Pravi razlogi za to postopanje so jasni in jih bodo prizadeji na primernem mestu točno obrazložili.

Vera in kultura

Ob odkritju Mickiewiczvega spomenika v Parizu.

Predminolo nedeljo so v Parizu na enem najlepših trgov, Glace de l'Alma, odkrili veličasten spomenik poljskemu pesniku preroku Mickiewiczu. Mickiewicz je upodobljen korakajoč, opirajoč se z eno roko na romarsko palico, drugo visoko dvigajoč proti nebu, kličoč pravico za svoj podjarmljeni narod. Na podstavku so upodobljene skupine, ki predstavljajo trojno zgodovinsko dobo Poljske. Spomenik je delo pariškega kiparja Bourdelle-a, ki je že dvajset let nosil v sebi zamisel Mickiewiczvega spomenika. Tako je največji poljski genij ovekovčen v središču kulturnega sveta — v Parizu. Kot pravi sin svojega naroda je bil Mickiewicz globoko veren in iskreno vdan katoliški cerkvi. Vsa njegova dela preveva katoliški duh in spada Mickiewicz med nesmrtno katoliške umetnike velikane.

Kako pa ameriški katoličani?

Bivši ameriški župnik Ambroz A. Sirca piše v zadnji številki zagrebškega »Katoliškega lista«
o silni verski brezbriznosti po hrvatskih mestih, posebno v Zagrebu, kjer na tisoče katoličanov radi sporta ali sploh iz nemarnosti ob nedeljah ne hodi več k službi božji. Za zgled navaja Ameriko: »Rojen Američan katolik v nedeljo za nobeno ceno ne bo opustil službe božje. Delavci v obratih, ki delajo tudi v nedeljo, gredo zjutraj zarana, k maši in potem na delo. Kdor dela ponoči, pride v nedeljo zjutraj domov, se unije in preobleče ter gre v cerkev k maši; šele po maši gre počivat. V New Yorku se nahajajo na Broadwayu, blizu 31. ulice, velike tiskarne, v katerih se tiskata največja newyorška lista: New-York Times in World. Tu je na tisoče delavcev in drugih nameščencev, med temi mnogo katoličanov. Nedeljske številke izhajajo ob dveh zjutraj. Ob tej uri se vsako nedeljo vrši v franciskanski cerkvi na 31. ulici za katoliško tiskarniško delavstvo sv. maša s kratko pridigo. Za druge velike tiskarne v spodnjem delu mesta se vrši služba božja ob 2 zjutraj v cerkvi sv. Andreja. Obe cerkvi sta vsako nedeljo zjutraj polni samih moških, ki z zgledno pobožnostjo prisostvujejo sv. maši, nato pa odhajajo domov na počitek, zadovoljni, da so izpolnili svojo versko dolžnost. Tudi zaradi sporta ali nedeljskega izleta Američan nikdar ne zanemari nedeljske službe božje. Če ne gre drugače, si posamezne skupine najemo duhovnika, ki jim v kaki dvorani opravi sv. mašo. Opazoval sem newyorškega župana g. Hilanda, odvetnika po poklicu. Prihajal je redno vsako nedeljo ob 8 zjutraj k sv. maši v svojo župno cerkev. Med službo božjo je celo pobiral miloščino, ker ga je župnik za to določil. Američan si šteje v čast, ako more kaj dobrega storiti za cerkev. Taki so vsi, Amerika je velika, bogata in napredna, toda daje Bogu, kar je božjega, zato jo pa tudi Bog blagoslavlja.«

Italija ureja verski pouk v šolah.

Italijanska prosvetno ministrstvo je razposlalo vrhovnim šolskim oblastem okrožnico o ureditvi verskega pouka v šolah. Veronauk se uvaža po vseh šolah kot obvezni predmet; ravno tako se uvažajo potrebne učne knjige, dalje skupna molitev in petje. Učitelji se bodo morali za poučevanje veronauka usposobiti. Cerkevna oblast izvršuje nadzorstvo nad verskim poukom v šolah in sodeluje tudi pri izbiri dobrih učiteljev za veronauk. Dalje naglašajo okrožnica, da morajo učitelji, ki hočeje prevzeti verski pouk, svojo lastno kulturo prilagoditi veliki duhovni obnovi italijanskega naroda, da bo ta pouk res plodovit.

Jubilejno pastirsko pismo kardinala Dubois.

Pariški nadškof kardinal Dubois praznuje letos svojo mašniško 50 letnico. Slovesno proslavo so odgodili na dan 7. oktobra, že sedaj pa je izdal kardinal na vernike jubilejno pastirsko pismo. V njem podaja pregled jasnih dogodkov, tičočih se vere, ki so se odigrali v Franciji v zadnjih 50 letih. Naglašajo, da so bili to, izvenzemski veliko revoluciji, najtežji časi, ki jih je kdaj preživljala cerkev v Franciji. Glede laških in izjemnih zakonov pravi, da jih katoličani sicer prenašajo, a trajno se z njimi noben katoličan ne more spraviti. Kljub vsemu preganjanju pa je začela verska misel v Franciji znova ustajati in zmagovati. Cvet francoske družbe se znova uvršča pod versko zastavo in prostovoljno pomaga duhovščini pri pridobivanju duš. Slednjič izraža kardinal trdno upanje, da se bo kakor v Italiji tako tudi v Franciji skoraj sklenil sporazum med cerkvijo in državo in bo katolištvo, ki je Francijo ustvarilo, zopet zavzelo svoje mesto v francoskem javnem življenju.

Dunajska vremenska napoved:

Severne Alpe: Najbrže še jasno, na zahodu se bo začelo oblačiti.

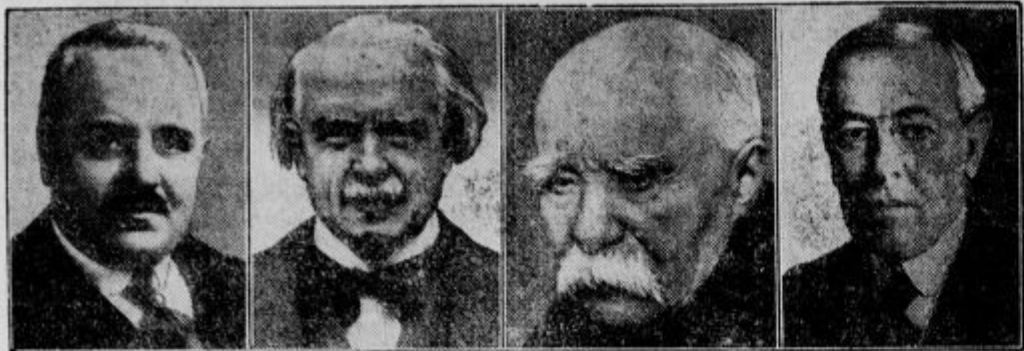
Južne Alpe: Vreme bo začelo postajati slabše.

Koliko vrst

kamgarnov producirajo različne tovarne, je težko ugotoviti, ali ugotovljeno je, da ima najboljše in moderne angleške vzorce na zalogi samo

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA.

Sveta življenje in vrvenje

Desetletnica versajskih mirovnih pogajanj.

Dne 7. maja 1919 so se pričela mirovna pogajanja v Versailles-u med veliko antanto in Nemčijo. Na sliki so v prvi vrsti od leve na desno: ministrski predsednik Nitti (Italija), Lloyd George, Clemenceau, Wilson. V drugi vrsti so nemški mirovni delegati: bankir dr. Karel Melchior, prof. Walter Schücking, zunanji minister dr. grof Brockdorf-Rantzau, pravosodni minister dr. Robert Landsberg.

Dr. Seiplov spovednik

V mali celici kapucinskega samostana na Dunaju prebiva že dalj časa osivel kapucinski pater. Trudapolna leta dušnega pastirstva so mu upognila hrbet in njegova brada je postala srebrnobela. Še pred desetimi leti je pater potoval daleč na misijone in njegove pridige, ki so trajale mnogokrat skupaj po pet do šest ur dnevno, je poslušala vedno množestvilna množica. Ne samo podeželsko, temveč tudi velemestno prebivalstvo goji do patra Ireneja izredno zaupljivost, kajti kljub svoji visoki starosti je prav izvrsten velemesten in moderen dušni pastir. V spovednici in na prižnici se ne izgublja v malenkosti, temveč se drži svojega vodilnega načela, ki ga skuša vcepiti vsakemu: »Ne izgubi zaupanja vase in vere v Boga in ne boš propadel ne na duši in ne na telesu. Vse drugo je postranska stvar.«

Radi svoje visoke starosti je moral pater Irenej popolnoma opustiti pridige. V spovednici pa je še vedno neumoren. Katoliški dunajski možje so sivolasemu duhovniku posebno vdani, saj je on eden izmed tistih redkih duhovnikov, ki jih je Bog določil za svoje poslanstvo v velemestih.

Kljub temu, da je pater Irenej že kot mlad dijak oblekel redovniško haljo in ni nikoli sam imel kakih skrbi radi zakona ali zasluzka, vendar čudovito razume take skrbi drugih. To in pa njegovi nasveti pričajo, da ima le malokdo več vpogleda v sodobno življenje, kot pa on. Saj je že skoro petdeset let duhovnik in spovedal je tudi že nad stotisoče ljudi.

Sedaj, ko ne more več hoditi na misijone, mu je podelil kapucinski provincial drugo nalogo. Že več let je spovednik dunajskih duhovnikov. Duhovniki si navadno izberejo kakega starejšega redovnika za spovednika in ta jim daje tudi nasvete za njihovo duševno pastirstvo. To izredno naporno delovanje more razumeti samo oni, ki natančno pozna duševno življenje duhovnika. Čim višji je položaj duhovnika, tem večja je njegova odgovor-

nost. Duhovnik je tolažnik, pomočnik in svetovalec ljudstvu, stari pater Irenej pa je zopet prijatelj in svetovalec duhovnikom, torej ima dvojno težko nalogo. — P. Irenej prav dobro opravlja to nalogo. V njegovo celico ne prihajajo samo navadni duhovniki, temveč tudi prelati, škofje in dunajski kardinal. Siromašna celica je doživela že marsikak obisk tujih svetnih in cerkvenih knezov. Ti ne prihajajo oblečeni v vijoličasto svilo, temveč v priprost črn talar, tako, da v njih nihče ne slutí cerkvenih knezov. Tudi dr. Seipel obišče starega patra vsak teden. Njuni odnošaji so že več let prav pristrčni.

P. Irenej ne gre nikoli iz samostana. Okno njegove celice nudi pogled na malo samostansko dvorišče in na nagrobno kapelo Marije Terezije. Ta kapela nosi kupolo, ki se končuje v veliki bronasti mrtvaški glavi. Kolikokrat na dan usmeri stari duhovnik svoj pogled na to mrtvaško glavo? Opoldne mu pa solnčni žarki za nekaj trenutkov razsvetlijo bomo celico. Tedaj gre p. Irenej k oknu in čita. To je edino veselje, ki ga ima stari menih v življenju. Redovniško življenje — žrtvovanje.

Letošnji solnčni mrk

Dne 9. t. m. nastopi popoln solnčni mrk, ki bo najbolj viden v jugovzhodni Aziji. — Razne znanstvene ekspedicije so že pred časom odpotovale na Sumatro in v druge južnovzhodne azijske predele, da pripravijo vse potrebno za opazovanje solnčnega mrka.

Marija pred sodiščem

V Rimu se je te dni končala pravda proti 161 članom mafije (tajne zločinske organizacije na Siciliji, ki obstoja od l. 1860.) v Termini Imerese, ki je trajala 9 mesecev. Obsojenih je bilo 150 obtožencev na ječo do 23 let vsak.

Nebeški kolač

Večina pravljic in bajk, ki žive med indogermanskimi narodi, je nastala še v indijski pradomovini. — Isto velja tudi o raznih »ribničanskih« povestih, za kar je dober primer indijska pripovedka o nebeškem kolaču.

V Sušohagrami je živel mnogo menihov prosjakov. Eden izmed njih je bil samostanski vrtnar. Njegov vrt je bil poln prelepih dreves, cvetlic in sadja. Ponoči je prihajala nebeška krava in se pasla v vrtu, zjutraj pa je zopet zletela kvišku in izginila. Ker je bil vrt zaradi teh obiskov vedno bolj razdejan, se je brat vrtnar neko noč postavil na stražo. Kmalu je prišla krava in se pasla vso noč. Ko pa je hotela ob prvi zori odleteti v nebo, se ji je samostanski vrtnar obesil na rep in tako prišel v nebo. Tu so mu dali jesti pre-slastne kolače, ki so mu tako ugajali, da je vzel enega s seboj, ko se je naslednji večer znova obesil kravi za rep in se tako vrnil na zemljo na samostanski vrt.

Naslednje jutro so se zbrali okoli brata vrtnarja ostali menihi in ga vprašali: »Kje si pa vendar bil?« — »V nebesih sem bil in jedel sem takele kolače.« In pokazal je bra-tom kolač, ki ga je bil pri- »l s seboj. Me-nihi so pokušali kolač, ki se jim je na jeziku kar stopil, tako slasten je bil. Tedaj so rekli bratu vrtnarju: »Spravi vendar tudi nas v nebesa, da bomo jedli take slaščice.« — »Nič lažjega nego to!« je rekel vrtnar »Pojdite nocoj vsi z menoj na vrt in se skrijte. Čim bo začarana krava sita in se bo dvignila v zrak, se ji bom obesil za rep; eden naj se prime mojih nog, drugi zopet njegovih in tako dalje, tako da bomo vsi ena sama veriga.« — Ko se je znočilo, so menihi izvršili načrt in ob zori vsi skupaj leteli proti nebesom.

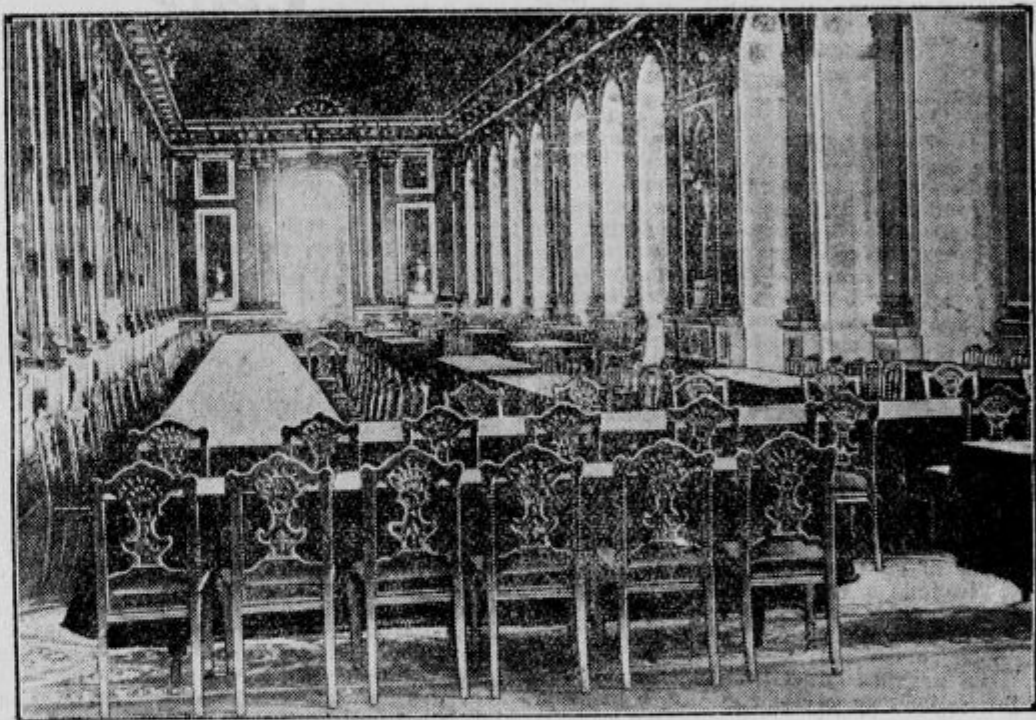
Ko so pa bili že na pol poti, se je zad-njega meniha loteval dvom in zaklical je vrtnarju: »Hej, ti, kako velik pa je nebeški ko-laač?« — Tedaj je hotel vrtnar pokazati, kako velik je kolač, in izpustil je kravji rep. Cela veriga menihov je treščila na tla in se kla-vrno razbila.

Rekordni skok v daljavo. Zamorec Sylvio Cator je skočil 8 m v daljavo in s tem prekosil svoj dosedanji svetovni rekord 7 m 93 cm.

Nenavadna nesreča

V Turnu na Pruskem se je nenadoma porušil lesen balkon v drugem nadstropju neke hiše in padel na ulico. Na balkonu sta v trenutku nesreče stala stari oče in stara mati z dvema unukoma. Pri padcu je priletel stari oče z enim otrokom na balkon v prvem nadstropju; ded in unuk sta ostala skoraj nepoškodovana. Stara mati in en otrok sta padla na ulico in obležala težko poškodovana.

Zrcalna dvorana v Versaillesu, kjer so se vršila mirovna pogajanja z Nemčijo.

Pijanec sme v Belo hišo

Ko je bil sedanji ameriški državni tajnik Stimson še generalni guverner na Filipinih, so mu domačini podarili lepega papagaja, ki je silno rad pil. Zato so mu dali ime »Old Soak« (stari pijanec).

»Old Soak« je govoril samo kitajski in je zabaval guvernerjeve goste s svojim robotnim govorjenjem in zelo prijetnim žvižganjem. Bil je tako krotak, da je takoj, ko je vstopil njegov gospod v sobo, zapustil kletko in se mu vsedel na ramo. Stimson je bil imenovan za državnega tajnika in se je moral preseliti v Washington. Njegova soproga je pustila papagaja v Manili, ker se je bala, da ne bi v Washingtonu s svojim kričanjem oskrnil svečanega, uradnega ozračja v državnem oddelku. Papagaj pa je postal žalosten, ni več govoril niti žvižgal in končno ni hotel niti jesti niti piti.

Gospa Stimson je potožila svojo skrb gospej predsednici in gospa Hoover je izjavila, da je pripravljena sprejeti »Old Soaka« v Belo hišo (sedež ameriškega predsednika), četudi bi s svojim kričanjem motil delo v državnem oddelku. »Old Soak« je že na poti in bo kmalu zopet sedel na ramo svojega ljubljene- ga gospoda.

Paradiž za pešce

Pred 100 leti je bil Pariz poleg Londona največje mesto na svetu. Že takrat so tožili, da postaja vedno večji cestni promet »smrtno nevaren«. Da so pa imeli pešci v velemestu takrat še zlate čase, kaže statistika o cestnih nezgodah v letih 1834 do 1837 v Parizu. Leta 1834 je bilo 154 oseb poškodovanih in 4 ubiti, 1835 217 ranjenih in 12 ubitih, 1836 220 ranjenih in 5 ubitih, 1837 361 ranjenih in 11 ubitih. Povprečno je bilo na leto 238 ranjenih in 8 ubitih. Od vseh 1154 nezgod so jih 339 »krivili« zaničerni in neprevidezni kočijaži. — Čeprav so radi teh nesreč takrat zelo tožili, so vendar malenkostne v primeru s tisoči in tisoči nesrečami, ki jih povzroča današnji velikomestni promet.

Mož, ki maha v slovo

Te dni je v Liverpoolu umrl mož z izrednim poklicem: ni imel drugega dela, kakor da je z roko mahal v slovo. Do tega izrednega posla je prišel slučajno. Pred mnogimi leti je stal v pristanišču, ko je neki parnik odplul v Ameriko. Preden parnik odpluje, traja navadno precej časa. Neki gospod, ki je pravkar večkrat objel neko damo in nato hitro zapustil ladjo, je prišel k omenjenemu možu in ga vprašal, če hoče v par minutah zaslužiti deset šilingov. Ker je bil brez dela, je z veseljem pritrdil, nakar nakar mu je gospod pokazal črno oblečeno gospo na parniku. Rekel mu je, da je to njegova žena, ki se pelje v Ameriko; on pa nima časa tu stati in čakati, da bi z roko mahal v slovo. Če hoče mladi mož do odhoda parnika mahati v slovo, mu da deset šilingov. Žena ga radi oddaljenosti ne bo spoznala, posebno ker je kratkovidna. Od tega trenutka je mož vedno stal v pristanišču in poklicno mahal v slovo.

Smešnice

Tine: »Vidiš, da imam prav. Poštenost se izplača.«

Tone: »Kako pa to misliš?«

Tine: »Psa, ki sem ga včeraj ujel, ni hotel nihče kupiti, peljal sem ga nazaj lastniku in ta mi je takoj dal 20 dinarjev.«

»Ata, naša mama pa res ne zna vzgajati svojih otrok.«

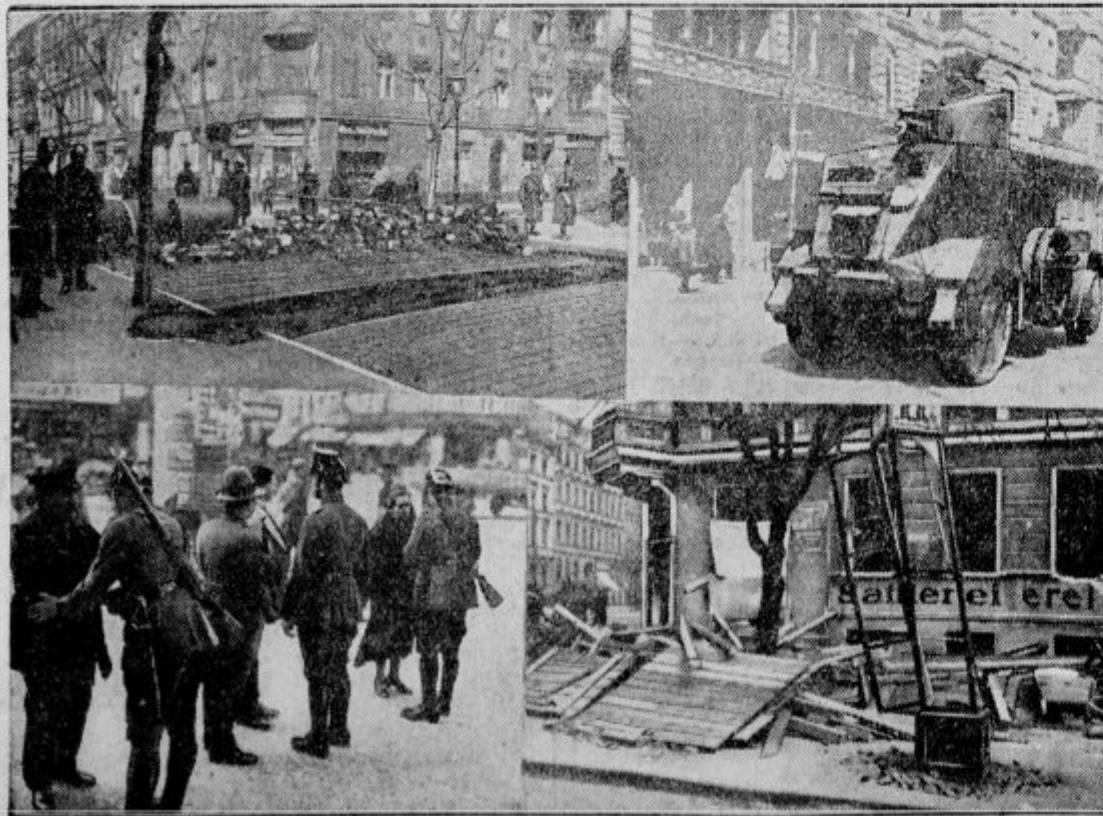
»Ali Jelko, kako pa moreš kaj takega reči?«

»Ja, mama me vedno podi spat, ko še nisem prav nič truden in zaspan; zjutraj, ko sem še tako truden in zaspan, moram pa vstati.«

Mlad bankir, ki je poročil filmsko igralko, je nekoč dejal svoji ženi:

»Danes sem bil pri vedeževalki, ki mi je za sto dolarjev povedala marsikaj. Med drugim mi je tudi rekla, da me ti ne ljubi.«

»Neumnež!« pravi žena, »to bi ti jaz lahko zastoj povedala.«

Krvavi maj v Berlinu. Zgoraj levo: Bunkirski vojak v Berlinu, ki so jo zgradili komunisti. Desno: Oklopni avtomobil. Spodaj levo: Policija preiskuje ljudi, če nimajo orožja. Desno: Po boju.

Modni kamgarn
športni ševijot
za fine obleke.
Velika izbira,
ugodno cene.
B. MIKLAUČ
Ljubljana

!

LUTZ in MONOLIT peči
SAMOTEŽ, najcenejša, prvo-
vrstna šamota za peči in šte-
dilnike. — Elektromotorji
CONZ Altona Bahrenfeld.
Ing. Guzelj, Ljubljana VII
Telefon 3252 Jernejeva c.5 Telefon 3252

Dr. Joža Ravnik
odvetnik v Beogradu
je preselil
svojo pisarno v
Dobrinjsko ul. 5
(na voglu Kraljice Natalije ul.).

Trgovce
IZVOZ- in uvoznikarje i. dr.
obveščam, da vozim s tovornim avtomobilom dva-
do trikrat na teden v Trst in nazaj, ter pri tej
priliki prevzamem vsakovrstno blago, posebno hi-
tro pokvarljivo in tako, ki zahteva posebno paž-
njo v svrhu hitrega prevoza.
Draga Guštin
ekspedicija mesnih izdelkov, splošni prevoz etc.
Selo - Moste pri Ljubljani.

A 243/28/32.

Oklic!

V soboto, dne 18. maja 1929 ob 9 se vrši
v Mozirju, občinska pisarna, prostovoljna jav-
na dražba večjega gozdnega posestva, nazva-
nega »Čele«, ki leži kake pol ure od trga
Mozirje in meri skupno približno 24 ha z
njivami, pašniki in travniki vred, v 10 sku-
pinah pod izklicnimi cenami od 2900 Din do
37.000 Din ali pa skupno pod v dražbenih
pogojih naznačenimi natančnejšimi okolištni.
Dražbeni pogoji so na vpogled pri tukaj-
šnjem sodišču ali pa v občinski pisarni trga
Mozirje.
OKRAJNO SODIŠČE V GORNJEM GRADU,
odd. I., dne 1. maja 1929.

Prodajam pekarijo

v Zagrebu, v centru mesta, tik Jelačićevega
trga in Zrinjevcu, v najlepšem delu mesta.
Pekarija je dobro vpeljana, urejena za 25
pomočnikov, moderno urejena. Proda se
radi starosti lastnika zelo poceni s celim
inventarjem. Naslov v upravi Slov. št. 4951.

BSA motocikli
novi modeli
1929
dospeli
V zalogi pri:
Pavel Stele
Ljubljana, Poljanska cesta
Iščemo potnika
za poljedelske stroje, ki bi prevzel postransko
prodajo zanimivih poljedelskih orodnih predmetov
brez konkurence. — Ponudbe na upravnishvo
»Slovenca« pod šte. 4785.

Hišni posestniki
ki imajo svoje hiše v Avstriji!
Višji uradnik, zanesljiv, vesten, z jamstvom, ki so
mu popolnoma znane naredbe in zakoni, tihoči se
uprave, davkov in varstva najemnikov, prevzema
hiše v upravo. Ponudbe pod šifro: »Höherer Staats-
beamter 5785« na anončno ekspedicijo Rastelger,
Graz, Joanneumring 6, Steiermark.

Klanjajoč se volji Vsemogočnega naznanjamo vsem sorod-
nikom, prijateljem in znancem prelužno vest, da nas je v
nedeljo 5. t. m. ob tritret na 2 popoldne, v 81. letu starosti,
po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti, za vedno zapustil
naš predobri, nepozabni oče, brat, tast in stari oče, gospod
IVAN ZITNIK
posestnik in meščan mesta Ljubljane
Odsel je k Bogu, da se zopet združi s svojo soprogo, našo
preblogo materjo, katere izgubo ni mogel preboleti.
Pogreb se bo vršil v torek 7. t. m. ob 4 popoldne s Karlov-
ske ceste pri dolenskem mostu.
Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo 8. t. m. ob
pol 7 zjutraj v trnovski cerkvi.
Prosimo tihega sožalja.
Ljubljana, dne 6. maja 1929.
Ivan, posestnik, France, posestnik, Anton, uradnik, Jožef,
posestnik, Alojzij, gimn. profesor, sinovi. Marija Lončar,
Jerčka Jurjovec, hčeri. Jožef Žitnik, brat. Joško Lončar,
Leopold Jurjovec, zeta. Snabe, vnuki in vnučkinje ter vsi
ostali sorodniki.

Priporočamo
priznato solidno trdiko
za moško in žensko
konfektejo
Gričar in mejat
samo
Selenburgova
št. 3

Kuharica se išče

gospa ali gospodična, zdrava, 30—40 let stara (ne
gosposka), z dobrimi spričevali, katera bi znala
samostojno pripraviti dobro, priprosto meščansko
hrano za 16 oseb. Začetna plača 500 Din mesečno,
vsa oskrba v hiši, izjemno obleka, humano postop-
panje ž njo. Potni stroški se vrnejo. — Prednost
imajo one, katere so služile že dalj časa pri eni
družini in vodile gospodinjstvo samostojno. —
Osebnostne informacije se dobijo iz prijaznosti pri
A. Podliessni, Maribor, Badlova ulica šte. 16.
Pismene ponudbe po možnosti s spričevali na
M. Petkovič, veletrgovina, Indija, Srem.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša srčno-
ljubljena, dobra mati, stara mati, sestra in teta, gospa
Magdalena Kovač
zasebnica
v ponedeljek, dne 6. t. m., po krajši mukepolni bolezni,
previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne
8. t. m. ob 3 popoldne iz mrtnišnice deželne bolnice
na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 6. maja 1929.
Zalujoče rodbine:
KOVAČ, KERŽE, RIGLER, VIZJAK, LAVRIČ.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala
Vsem, ki so nas povodom smrti našega nepozabnega sina,
brata, svaka in strica, gospoda
Franca Turka
tolažili, se najtopleje zahvaljujemo.
Posebej se še zahvaljujemo č. duhovščini, ravnateljstvu in
uradništvu O. U. Z. D. v Ljubljani, vojaški oblasti in vsem pri-
jateljem in znancem, ki so pokojnega spremili v tako častnem
število na njegovi zadnji poti.
Iskrena hvala muziki Dravske divizijske oblasti za v srce
segajoče žalostinke in vsem darovalcem krasnih vencev.
Ljubljana-Idrija, dne 6. maja 1929.
Zalujoče rodbine:
TURKOVA, JEREBOVA, MASTNAKOVA, MLAKARJEVA.

Zahvala
Ob prerani izgubi naše nad vse ljub-
ljene hčerke
Marile Kunsteli
učenke VI. razr. osnovne šole na Bledu
se zahvaljujemo vsem za izkazano so-
čutje, za poklonjene vence in šopke
cvetja, za spremstvo na njeni zadnji poti
in ganljivo slovo ob grobu. Posebno se
zahvaljujemo č. duhovščini iz Boh. Bele
in Bleda, cenj. učiteljskemu zboru iz
Boh. Bele in Bleda, tudi žalostni šolski
mladini, zahvaljujemo se cenj. uradni-
štvu ter vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem, in kličemo vsem: Bog plačaj!
Zalujoči starši in sestra.

Globoko potrta javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem pretresljivo vest, da je naša iskreno ljubljena soproga,
nenadomestljiva mama, stara mama, tašča, sestra in teta, gospa
Ana Ritošek roj. Bratanič
posestnica in meščanka
po kratki, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v 62.
letu starosti, danes umrla. — Pogreb se bo vršil dne 8. maja
ob 1/6 popoldne.
Šošan, dne 6. maja 1929.
Zalujoče rodbine: RITOŠEK, Dr. KOLTERER-PETRIČEK,
ŠTRUKELJ, KRAUTZNER, GRABNAR, DIMETZ, BRATANIČ.

||||| T. C. Bridges:
Na pomoč!
Roman.
31
»To je vse. Potem pa lahko s Thoroldom odideta,
kadar se vama zljubi in vprizorili bomo krasno dirko,
ki temu Zlatemu mestu ne bo v blagor. Kaj praviš
na to?«
Jim stisne ustnice in mirno odgovori: »Jaz prav-
im: Ne!«
Gadsden skomigne s svojimi mogočnimi rameni
in reče: »Že naprej sem se bal, da boš trdovraten.
Torej, Selby, poslušaj me! Rio je veliko mesto in tvo-
jim prijateljem se niti ne sanja ne, kje da si, pa tudi
ne morejo ničesar storiti, da te najdejo. Celo voznika,
ki te je semkaj pripeljal, sem podkupil. To sobo si pa
že sam preiskoval in uvidel, da ni mogoče uiti. Orodja,
da si ž njim odpreš vrata, ti seveda tudi ne bom pu-
stil. Uiti ti je torej sploh nemogoče. Ali ne bi hotel
stvar še enkrat premisliti?«
»Tu sploh ničesar ni treba premisliti!« ga Jim
rezko zavrne. »Tudi če profesorja Thorolda ne bi tako
zelo rad imel, sem v njegovi službi in prepričan sem,
da ga ni gršega izdajstva ko izdati tajnosti svojega
delodajalca.«
»Jako lepa načela, mladi moj prijatelj!« odvrne
Gadsden, »le da na tem grešnem svetu nič ne zale-
žejo! Ne grozim rad, vendar kar sem rekel, pri tem
ostanem: Ne dobiš prej ne hrane ne pijače, dokler
mojih pogojev ne sprejmeš!« Stal je in za hip ali dva
opazoval Jima, ta pa se je ponosno in odločno zrav-
nal in niti besedice zinil, Gadsden pa zopet skomigne z
rameni in pravi:
»Žal mi je, Selby, da si tako neumen.« Nato pa
stegne svojo dolgo roko in pobere vse Jimovo orodje,
se obrne in odide.

30. Ne udam se!
Čudno je, kako zelo lahko naša domišljija vpliva
na naše počutje. Preden je prišel Gadsden, je Jim
čutil samo veliko lakoto. Zdaj pa je bil žejen, strašno
žejen!
Grlo mu je bilo suho; celo usta so postala kakor
prašna. Če je pa pomislil, da bo moral to trpeti cele
ure in bo ves čas vedno slabše, se je pa kar stresel.
Čim bolj je Jim mislil na to, kaj ga še čaka, tem
manj mu je bilo všeč. Ker pa nikoli ni bil take vrste
človek, da bi kar mirno sedel in čakal, kdaj mu bodo
drugi pomagali, je tudi zdaj začel takoj tuhtati, kako
bi se dalo uiti. Na okno ni bilo upati, kajti prečke v
mreži so bile preblizu skupaj, da bi se bilo mogoče
izmuzniti skozi, orodja pa tudi ni imel, da bi jih zrah-
ljal; vrata pa so bila težka in trdna, zato jih brez
orodja tudi ni bilo mogoče odpreti. Prestajala je torej
le še loputa, pa je bilo brez lestve spet težko priti
do nje!
Vendar pa je imel vsaj mizo in dva stola. Jimu
se posreči, da jih postavi eno vrh drugega; nato pa
jako oprezno spleza na vrh. Silno je bil vesel, ko je
videl, da bo zaklopna vrata dosegel, pa čakalo ga
je bridko razočaranje. Bila so odzunaj zataknjena in
se niso dala premakniti. S silo jih porine, a naenkrat
nekaj počni in eden izmed stolov se zruši. Moral je
napraviti velik skok, da ne bi grdo padel, pa še
vkljub temu je priletel na tla s tako silo, da se je
strašno pretresel. Stola sta se prekucnila z groznim
ropotom na tla in Jim je za gotovo pričakoval, da bo
kdo prišel v sobo. Toda minute so potekale, v hiši
pa je bilo tiho kot v grobu.
»Vedo, da sem na varnem,« pravi Jim in se
ugrizne v ustnico. »Saj je vse zastoj! Imajo me po-
polnoma v rokah in ne morem si prav nič pomagati.«
Če ga je prej žežalo, ga je zdaj vprav žgalo. Ko je
čas potekal, se je solnce pripeljalo na zahodno stran

hiše in v sobi je postajalo vedno bolj vroče, da je
bilo nazadnje kakor v steklenjači. Jima je znoj kar
oblival in njegovo trpljenje je postajalo vsako minuto
neznosnejše. Zleknil se je na tla ter se gibal čim
najmanj mogoče in tako čez nekaj časa zadremal.
Stopil pa je nekdo v sobo in ga zbudil.
»No, Selby, kako je?« reče Gadsden mirno.
Jim se vsede in ga pogleda, ne odgovori mu
pa ne.
»Ali si se že spametoval,« vpraša Gadsden.
»Če spametovati se pomeni izdajati gospodarjeve
tajnosti, potem seveda ne,« odgovori Jim hripavo.
Zdaj pa tudi Gadsden Jimu pogleda v oči ter
pravi resno: »Glej, Selby! Ne misli, da sem jaz bolj
vesel kot ti, če morem s teboj takole postopati! Po-
vedal sem ti pa tudi jasno in razločno, da geslo
moram dobiti! Povej mi ga, pa ti prinesem mrzle
pijače ali pa skodelo čaja, česar si pač zaželiš. Še
več: Tvojo besedo bom sprejel, ne da bi o njej
dvomil!«
»Če bi vam povedal, bi vam povedal pravo be-
sedo!« odgovori Jim, »toda povedal vam ne bom
sploh nobene!«
Gadsden je prvič pokazal jezo, ko je rekel osorno:
»Ti si mlad norec! Geslo pa bom dobil, če te moram
imeti en teden zaprtega!« Nato spet odide ter zalo-
putne vrata za seboj.
V zemljepisni širini, v kakršni je Rio, zahaja
solnce celo poleti pred sedmimi; zdaj pa je bil maj,
zato na južni poluti jesen in ob šestih se je začelo
temniti. Jimu pa se je zrak zdel nič manj vroč, zato
je trpel prave muke. Jezik se mu je zdel kakor suha
trska, glava pa mu je kar gorela in vedno bolj je bil
podoben bolniku. Zopet se vleže na tla in se trudi,
da bi trdno zaspal, pa zastoj. Zdaj pa zdaj je res
zadremal, pa zasanjal grozne sanje in se mukoma
prebujal.

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 25. zvezek: Hagard, HČI CESARJA MONTEZUMÉ, 32 Din, vez. 42 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, STOKER IN NJEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE, 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Fregej, OTROCI SOLNCA, 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Hagard, KLEOPATRA, 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din.